

ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

The effectiveness of a media documentary on Soil-Transmitted Helminth Infections for upper elementary school students

วัชรินทร์ นาคผ่อง¹ ชมพูนุท แสงพันธ์¹ ศิวพร ผ่านภูวงษ์¹ ชำนาญ เอกสนธิ¹ และ ปัญญวัฒน์ บุญถนอม^{1*}

Vatcharin Nakpong¹ Chompunuch Sangpan¹ Siwaporn Phanphoo Wong¹ Chamnan Akesonth¹ and Panyawat Boontanom^{1*}

บทคัดย่อ

โรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินยังพบว่าการระบาดสูงในพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา เนื่องจากประชาชนมีฐานะยากจน ขาดสาธารณสุขโรคที่เหมาะสม ตลอดจนขาดความรู้ความเข้าใจด้านสุขอนามัยเป็นสำคัญ ในการศึกษานี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังรับชมวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน ไทย – เมียนมา จังหวัดราชบุรี จำนวน 274 คน ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี (pre-test) จากนั้นรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน แล้วจึงทำแบบทดสอบความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี (post-test) และแบบประเมินความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงสื่อในโอกาสต่อไป เครื่องมือวิจัย ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและข้อมูลประเมินความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การใช้สถิติเชิงพรรณนา คะแนนแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม (paired t-test)

ผลการศึกษาพบว่านักเรียน เป็นเพศชาย 53.28% เพศหญิง 46.72% มีอายุตั้งแต่ 9-16 ปี (อายุเฉลี่ย 11 ปี) กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากข้อมูลทางครอบครัวของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่บิดาและมารดามีอาชีพรับจ้าง และไม่ได้รับการศึกษา เมื่อทำการประเมินความรู้พบว่านักเรียนมีคะแนนความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) โดยมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.04% เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ จากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ฯ พบว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 ± 0.76 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 79.66

จากการศึกษานี้พบว่าสื่อวีดิทัศน์ฯ ดังกล่าวช่วยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความรู้เกี่ยวกับพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินด้านการป้องกันตนเองเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดในการผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพ ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ต่อนักเรียน/นักศึกษา บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข รวมถึงผู้สนใจต่อไป

คำสำคัญ: โรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน; การประเมินความรู้; การประเมินความพึงพอใจ; โรคเขตร้อน; สื่อวีดิทัศน์

^{1*} งานเทคโนโลยีการศึกษาและศิลปกรรม คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล, ประเทศไทย

^{1*} Educational Technology and Art Unit, Faculty of Tropical Medicine, Mahidol University, Thailand

* Corresponding Author: e-mail: panyawat.boon@mahidol.ac.th

Abstract

The prevalence of soil-transmitted helminths (STHs) remains high along the Thailand-Myanmar border due to persistent poverty, inadequate utilities, and limited education on sanitation and hygiene among the local population. This study aimed to evaluate the improvement in students' knowledge after watching a media documentary on STHs. Additionally, the study assessed participants' satisfaction with the media using questionnaires. A total of 274 elementary school students in grades 4 to 6, residing in the border region, participated in the study. Informed consent was obtained from both the students and their legal guardians. The participants completed pre- and post-test assessments to measure their knowledge of STHs before and after watching the media. Media satisfaction was evaluated using a questionnaire. Demographic data and satisfaction responses were analyzed descriptively, while changes in pre- and post-test scores were compared using a paired t-test.

Of the participants, 53.28% were male and 46.72% female, with ages ranging from 9 to 16 years (mean age = 11). Most of the students' parents were employed in general labor and had non-formal education backgrounds. The findings revealed a significant improvement in students' knowledge, with a 30.04% increase in post-test scores compared to pre-test scores ($p < 0.001$). Media satisfaction was rated at a good level, with an average score of 2.39 ± 0.76 out of a possible 3 points, reported by 79.66% of the participants. The study demonstrated that the media effectively enhanced participants' understanding of STHs due to its simplicity and practical relevance to daily life.

These results support the development of similar media resources for educating Thai and international students, medical professionals, and the general public in the future.

Keywords: Soil-Transmitted Helminths; Knowledge assessment; Satisfaction Survey Form; Tropical disease; Media documentary

หลักการและเหตุผล

โรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน (Soil-Transmitted Helminthic Infection, STHs) ประกอบด้วย พยาธิไส้เดือน (*Ascaris lumbricoides*) พยาธิแส้ม้า (*Trichuris trichiura*) และพยาธิปากขอ (*Ancylostoma duodenale* และ *Necator americanus*) มีอุบัติการณ์การติดเชื้อในคนประมาณ 1.5 พันล้านคนทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่อยู่ในเขตเส้นศูนย์สูตรและใกล้เส้นศูนย์สูตร (World Health Organization [WHO], 2016) ในปัจจุบันความชุกของการติดเชื้อพยาธิตัวกลมในดิน คิดเป็นร้อยละ 24 ของประชากรโลก โดยพบว่าการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน 0.8-1.22 พันล้านคน พยาธิแส้ม้า 0.6-0.79 พันล้านคน และพยาธิปากขอ 0.57-0.74 พันล้านคน (Bethony et al., 2006) การควบคุมการติดเชื้อพยาธิตัวกลมในดินนั้นทางองค์การอนามัยโลกได้มีแนวทางปฏิบัติในการให้ยาถ่ายพยาธิ

เป็นระยะ ๆ กับกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูงในพื้นที่ที่มีการระบาด (World Health Organization [WHO], 2016) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อพยาธิตัวกลมในดิน พบว่า การดำเนินการดังกล่าวให้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจโดยทำให้ความชุกของพยาธิตัวกลมในดินลดลงอย่างมีนัยสำคัญทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ อย่างไรก็ตามกลับพบว่าในพื้นที่ห่างไกลความเจริญโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา ยังคงมีการติดเชื้อพยาธิตัวกลมในดินสูง จากผลการตรวจอุจจาระชาวกะเหรี่ยงใน อ. สวนผึ้ง จ. ราชบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2548 ถึง 2549 พบว่าการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน ร้อยละ 7-19 พยาธิแส้ม้า ร้อยละ 22-30 และพยาธิปากขอร้อยละ 14-24 (Maneeboonyang et al., 2008) นอกจากนี้จากผลการตรวจอุจจาระของเด็กเชื้อสายกะเหรี่ยงอายุ 2-4 ปี จำนวน 400 คนใน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ของภาคปรีตหนองพายี คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2560 พบว่าการติดเชื้อพยาธิตัวกลมในดินค่อนข้างสูง ซึ่งพบพยาธิไส้เดือน ร้อยละ 20 และพยาธิแส้ม้า ร้อยละ 20 จากข้อมูลการติดพยาธิที่สูงในกลุ่มประชากรข้างต้นนั้น อาจมีสาเหตุจากการขาดความรู้ความเข้าใจด้านสุขอนามัย การขาดการจัดการสุขาภิบาลด้านสิ่งแวดล้อมและสัตว์เลี้ยง หรือการขาดการตระหนักรู้ถึงปัญหาสุขภาพที่ตามมา

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวีดิทัศน์สารคดีเกี่ยวกับโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินนี้ และทำการวิจัยโดยการประเมินความรู้ก่อนและหลังการดูวีดิทัศน์ ตลอดจนการประเมินความพึงพอใจของวีดิทัศน์ จากกลุ่มเด็กนักเรียนตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และนำไปต่อยอดในการผลิตวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน/นักศึกษา บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงผู้สนใจทั้งในและต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังรับชมวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้วีดิทัศน์สารคดีเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย” เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังชมวีดิทัศน์ นอกจากนี้ยังได้มีการประเมินความพึงพอใจวีดิทัศน์และการ

สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ฯ ที่ผู้วิจัยผลิตขึ้น ทั้งนี้สื่อวีดิทัศน์สารคดีนี้ ผ่านการประเมินและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ฯ และด้านวิชาการ โครงการนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ MUTM 2022-061-01 ตามหมายเลขโครงการวิจัยที่ FTM ECF-034-01

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีจำนวน 274 คน โดยเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้และสื่อความหมายที่ได้รับจากการชมวีดิทัศน์ ได้ให้ความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัย จากนั้นจะส่งหนังสือขออนุญาตเข้าร่วมโครงการเพื่อให้ความอนุเคราะห์และยินดียินยอมเข้าร่วมจากผู้ปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย” (Youtube: บ้ายบาย เจ้าพยาธิตัวร้าย) ซึ่งแสดงตาม QR-code ในรูปที่ 2 โดยอธิบายเกี่ยวกับโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน ลักษณะของพยาธิตัวกลม สาเหตุของการเกิดโรค การป้องกัน และการรักษาโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน มีความยาว 9.07 นาที ผลิตโดยผู้ทำวิจัยในสื่อวีดิทัศน์ฯ นี้มีการแสดงจำลองสถานการณ์วิถีชีวิตชาวบ้าน รวมถึงปัจจัยที่เอื้อในการเกิดโรคพยาธิ โดยใส่เสียงดนตรีประกอบการบรรยาย เพื่อให้เกิดความสนุกและน่าสนใจ นอกจากนี้แล้วยังอธิบายด้วยภาษามือเพื่อให้ผู้ที่บกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าใจได้ด้วย โดยลักษณะภาพหน้าจอบางส่วนของสื่อวีดิทัศน์ฯ นี้แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงลักษณะภาพหน้าจอบางส่วนของสื่อวีดิทัศน์ฯ

รูปที่ 2 แสดงสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย” (Youtube: บ๊ายบาย เจ้าพยาธิตัวร้าย)

สื่อวีดิทัศน์ฯ นี้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้านคุณภาพสื่อ และด้านเนื้อหาทางวิชาการของสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านละ 3 ท่าน ผู้วิจัยได้รับข้อแก้ไขและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญโดยนำมาปรับปรุงก่อนนำมาใช้ในงานวิจัยจริง

2. แบบทดสอบความรู้จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ก่อนการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ และแบบทดสอบความรู้หลังการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ มี

ทั้งหมด 10 ข้อ แบบทดสอบความรู้ได้ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องทางเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางวิชาการจำนวน 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงก่อนนำมาใช้ในงานวิจัยจริง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์ฯ โดยในแบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการนำเสนอของสื่อวีดิทัศน์ฯ รวมถึงข้อปรับปรุงและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน ไทย – เมียนมา จังหวัดราชบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพร้อมทั้งส่งหนังสือขออนุญาตเข้าร่วมโครงการจากผู้ปกครอง ซึ่งในการศึกษานี้มีนักเรียนเข้าร่วมในการวิจัยนี้เป็นจำนวน 274 คน จากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จากนั้นมีการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ทดสอบความรู้และรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องโรคพยาธิ ตัวกลมติดต่อผ่านดิน (Soil-Transmitted Helminthic Infection)

1. ให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนการรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี
2. ให้กลุ่มตัวอย่างรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “บ้ายบาย เจ้าพยาธิตัวร้าย”
3. เมื่อกลุ่มตัวอย่างรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดีจบแล้วให้ทำแบบทดสอบความรู้หลังการรับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจสื่อวีดิทัศน์สารคดีเกี่ยวกับโรคพยาธิ ตัวกลมติดต่อผ่านดิน (Soil-Transmitted Helminthic Infection)

1. ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบประเมินความพึงพอใจของสื่อหลังจากได้รับชมวีดิทัศน์สารคดี

2. ให้นักเรียนเขียนข้อปรับปรุงและข้อเสนอแนะหลังจากได้รับชมสื่อวีดิทัศน์สารคดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสื่อวีดิทัศน์สารคดี เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน (Soil-Transmitted Helminthic Infection) นั้น เมื่อได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน อาชีพและการศึกษาของบิดาและมารดา รวมถึงได้สอบถามถึงการรู้จักพยาธิ และการได้รับยาถ่ายพยาธิหรือไม่ โดยข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกนำมาวิเคราะห์โดยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ในส่วนของคะแนนทดสอบความรู้ก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความรู้โดยใช้วิธี paired t-test

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และแปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ซึ่งดัดแปลงมาจาก Best (1977) ดังนี้

0.00 – 1.49	อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี
1.50 – 2.49	อยู่ในเกณฑ์ดี
2.50 – 3.00	อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	146	53.28
หญิง	128	46.72
รวม	274	100
อายุ (ปี)		
9	30	10.95
10	85	31.02
11	89	32.48
12	54	19.71
13	11	4.015
14	4	1.46
15	0	0
16	1	0.36
รวม	274	100

ข้อมูลของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้น		
ประถมศึกษาปีที่ 4	89	32.48
ประถมศึกษาปีที่ 5	105	38.32
ประถมศึกษาปีที่ 6	80	29.20
รวม	274	100

จากตารางที่ 1 แสดงถึงค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าในการศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจำนวน 274 คน เป็นเพศชาย 146 คน (53.28%) และเพศหญิง 128 คน (46.72%) นักเรียนมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 9 - 16 ปี โดยส่วนใหญ่จะมีอายุ 11 ปี จำนวน 89 คน (32.48%) และ อายุ 10 ปี

จำนวน 85 คน (31.02%) ระดับการศึกษาของนักเรียน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 105 คน (38.32%) รองลงมาคือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 89 คน (32.48%) และ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน (29.20%)

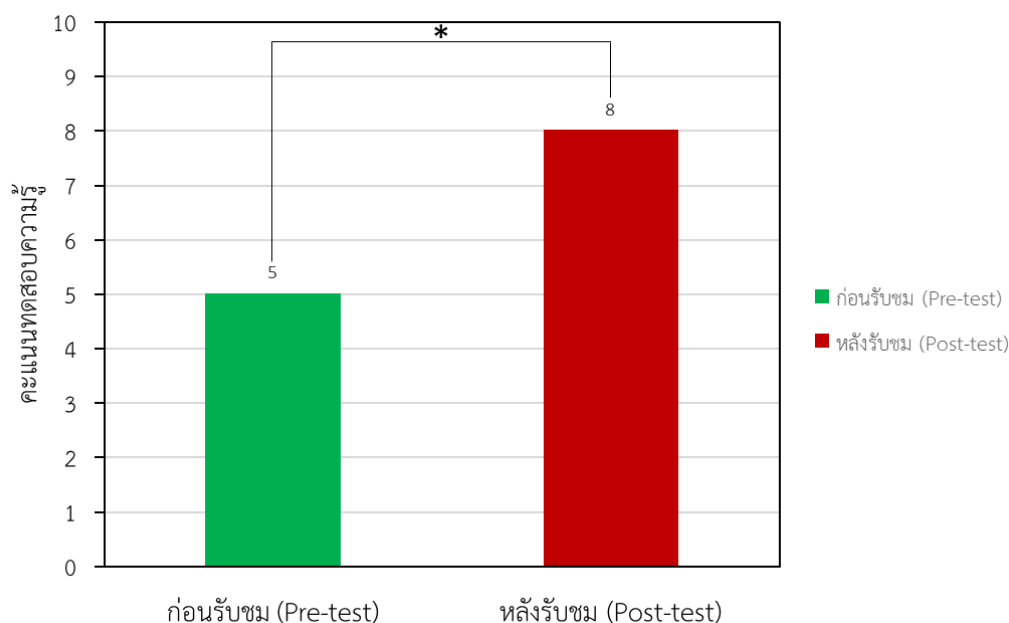
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทางครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
รับจ้าง	176	64.23
เกษตรกร	23	8.39
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	7	2.55
ค้าขาย	6	2.19
พนักงานบริษัท/โรงงานเอกชน	3	1.09
ไม่ทราบ	59	21.53
รวม	274	100
อาชีพของมารดา		
รับจ้าง	122	44.53
ค้าขาย	21	7.66
เกษตรกร	14	5.11
พนักงานบริษัท/โรงงานเอกชน	2	0.73
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	1	0.36
ไม่ทราบ	113	41.24
รวม	274	100
การศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	92	33.58
ประถมศึกษา	39	14.23
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	9.49
มัธยมศึกษาตอนปลาย	10	3.65
ปวช./ปวส.	2	0.73
ไม่ทราบ	105	38.32
รวม	274	100
การศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	96	35.04
ประถมศึกษา	46	16.79
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	9.49
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	3.29
ปริญญาตรี	1	0.36
ไม่ทราบ	96	35.04

ข้อมูลทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
รวม	274	100
ประวัติการได้รับยาถ่ายพยาธิ		
เคย	108	39.42
ไม่เคย	149	54.38
ไม่แน่ใจ	17	6.20
รวม	274	100

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทางครอบครัวของนักเรียนพบว่าส่วนใหญ่แล้วทั้งบิดาและมารดามีอาชีพรับจ้างมากที่สุด โดยบิดามีจำนวน 176 คน (64.23%) และมารดามีจำนวน 122 คน (44.53%) ในส่วนของอาชีพของมารดานั้น มีจำนวนนักเรียนที่ไม่ทราบถึงอาชีพของมารดา จำนวน 113 คน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ามารดาของนักเรียนเป็นแม่บ้าน และเมื่อสำรวจระดับการศึกษาของบิดาและมารดาพบว่า ส่วนใหญ่จะไม่ได้เรียนหนังสือและไม่ทราบว่าได้รับการศึกษาหรือไม่ โดยนักเรียนไม่แน่ใจว่าบิดาได้รับการศึกษา จำนวน 105 คน

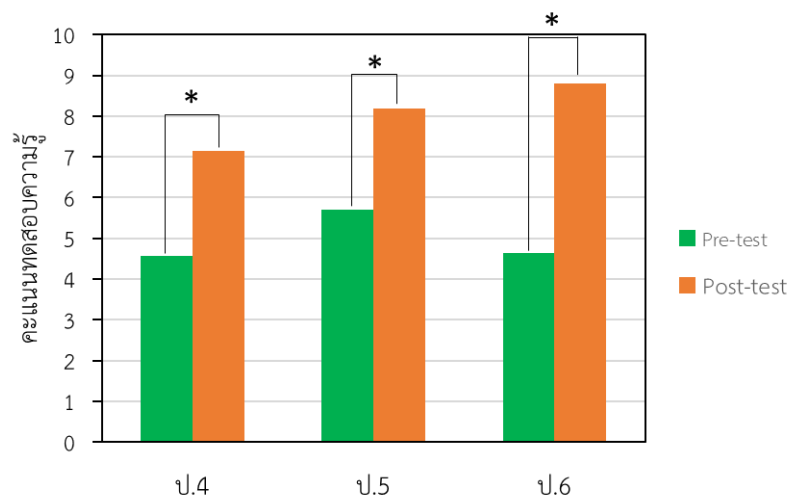
(38.32%) และบิดาไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 92 คน (33.58%) สำหรับระดับการศึกษาของมารดานั้น พบว่ามีจำนวนของมารดาที่ไม่ได้เรียนหนังสือและไม่แน่ใจว่ามารดาได้รับการศึกษาหรือไม่จำนวนเท่ากัน ซึ่งมีจำนวน 96 คน (35.04%) เมื่อพิจารณาถึงประวัติการได้รับยาถ่ายพยาธิของนักเรียนที่เข้าร่วมงานวิจัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับการยาถ่ายพยาธิเป็นจำนวน 149 คน (54.38%) และเคยได้รับการยาถ่ายพยาธิเป็นจำนวน 108 คน (39.42%) และมีผู้ที่ไม่แน่ใจว่าตนเคยได้รับยาถ่ายพยาธิหรือไม่ จำนวน 17 คน (6.20%)

รูปที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อดินก่อนและหลังรับชมวิดีโอวีดิทัศน์สารคดีฯ

จากผลการประเมินความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อดินของนักเรียนพบว่า คะแนนแบบทดสอบก่อนการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ เฉลี่ยเท่ากับ 5.02 ± 0.10 (50.2%) และมีคะแนนแบบทดสอบหลังการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ เฉลี่ยเท่ากับ 8.03 ± 0.08 (80.26) ซึ่งเพิ่มขึ้น

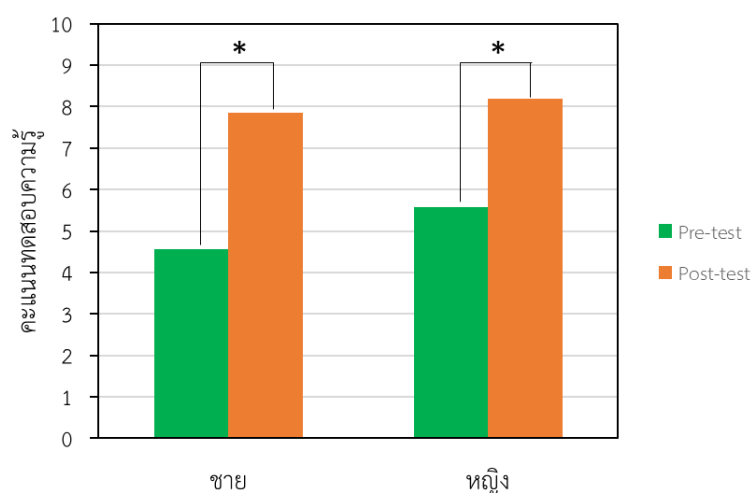
คิดเป็น 30.04% โดยคะแนนความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับคะแนนความรู้ก่อนการรับชม สื่อวีดิทัศน์ฯ ($p < 0.001$) ซึ่งการเปรียบเทียบคะแนนความรู้นี้แสดงดังรูปที่ 3

รูปที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ แบ่งตามชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อพิจารณาคะแนนความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ ของนักเรียนแยกตามระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่ามีคะแนนดังนี้ ประถมศึกษาปีที่ 4 (ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 4.57 ± 0.17 หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 7.15 ± 0.13) ประถมศึกษาปีที่ 5 (ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 5.70 ± 0.16 หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 8.18 ± 0.11) และประถมศึกษาปีที่ 6 (ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 4.64 ± 0.17 หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 8.8 ± 0.10) จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้นมีคะแนนความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ มากกว่าก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) โดย

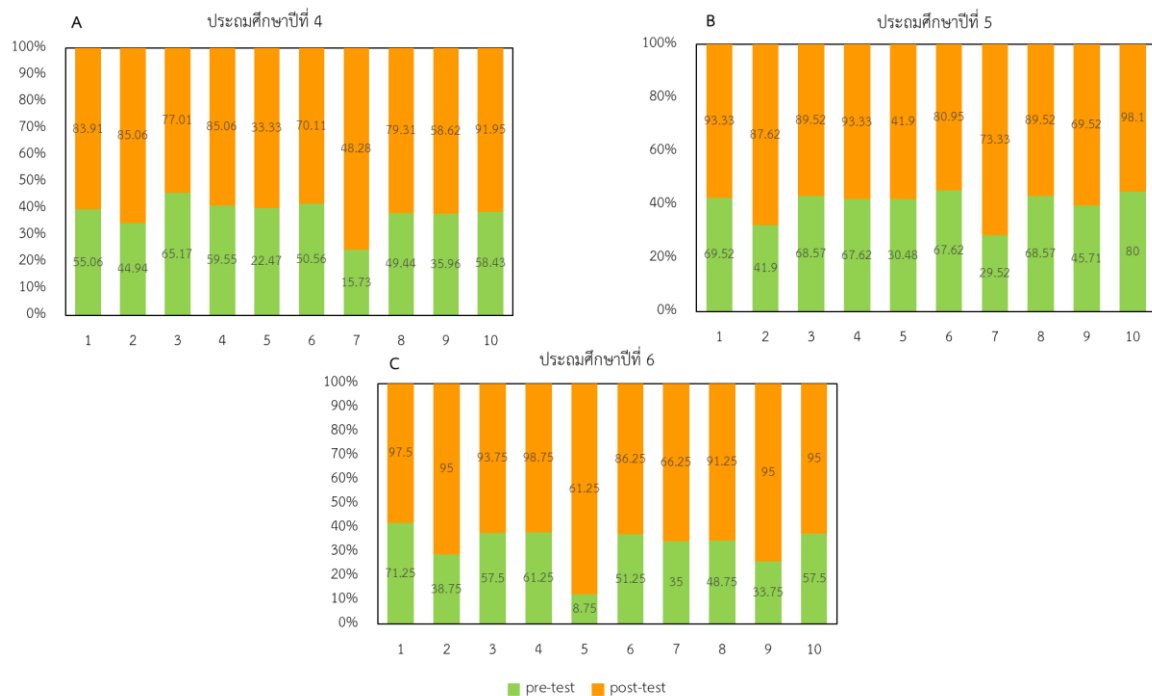
การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ ของกลุ่มนักเรียนแต่ละระดับชั้นแสดงดังรูปที่ 4 เมื่อพิจารณาถึงการรับรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินโดยแยกตามเพศของนักเรียน พบว่า ทั้งเพศชาย (ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 4.55 ± 0.14 หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 7.86 ± 0.12) และเพศหญิง (ก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 5.56 ± 0.14 หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ = 8.19 ± 0.10) นั้นต่างมีคะแนนทดสอบความรู้หลังจากรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ มากกว่าก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) ดังแสดงในรูปที่ 5

รูปที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ แบ่งตามเพศของนักเรียน

เมื่อพิจารณาแบบทดสอบความรู้เป็นรายข้อ เพื่อประเมินการรับรู้ของนักเรียนหลังจากชมสื่อวีดิทัศน์ โดยแยกตามระดับชั้น พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้น สามารถทำแบบทดสอบความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ ถูกต้องมากกว่าก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ ในส่วนของแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด หลังจากรับชมสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ ข้อ 10 ข้อ 2 ข้อ 4 และ ข้อ 1 โดยคิดเป็นร้อยละ 91.95, 85.06, 85.06 และ 83.91 ตามลำดับ ซึ่งพิจารณาถึงเนื้อหารายละเอียดของแบบทดสอบแล้วนั้น ในข้อ 10 เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิตัวกลม ข้อ 2 เกี่ยวข้องกับอาการของเด็กที่ติดโรคพยาธิไส้เดือน ข้อ 4 เกี่ยวข้องกับวิธีการรักษาโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินที่เหมาะสม และ ข้อ 1 เกี่ยวข้องกับวิธีการตรวจวินิจฉัยโรคพยาธิไส้เดือนที่ง่ายและประหยัดที่สุด โดยก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ นักเรียนต่างทำแบบทดสอบข้อที่ 7 ผิดมากที่สุด ซึ่งทำถูกคิดเป็นร้อยละ 15.73 ของนักเรียนทั้งหมด แต่เมื่อรับชมสื่อวีดิทัศน์ แล้วนั้นนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบข้อนี้ถูกคิดเป็นร้อยละ 48.28 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 32.55 โดยแบบทดสอบข้อ 7 นี้เป็นรายละเอียดการวิเคราะห์เหตุการณ์จำลองว่าเด็กคนใดน่าจะสงสัยว่าอาจเป็นโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นสามารถทำแบบทดสอบความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ ถูกต้องมากกว่าก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ ในส่วนของแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด หลังจากรับชมสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ ข้อ 10 ข้อ 1 ข้อ 4 ข้อ 3 และ ข้อ 8 โดยคิดเป็นร้อยละ 98.1, 93.33, 93.33, 89.52 และ 89.52 ตามลำดับ ซึ่งพิจารณาถึงเนื้อหา รายละเอียดของแบบทดสอบแล้วนั้น ในข้อ 10 เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิตัวกลม ข้อ 1 เกี่ยวข้องกับวิธีการตรวจวินิจฉัยโรคพยาธิไส้เดือนที่ง่ายและประหยัดที่สุด ข้อ 4 เกี่ยวข้องกับวิธีการรักษาโรค

พยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินที่เหมาะสม ข้อ 3 เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน และข้อ 8 เกี่ยวข้องกับการติดต่อของพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินในเด็ก โดยก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ นักเรียนต่างทำแบบทดสอบข้อที่ 7 ผิดมากที่สุด ซึ่งทำถูกคิดเป็นร้อยละ 29.52 ของนักเรียนทั้งหมด แต่เมื่อรับชมสื่อวีดิทัศน์ แล้วนั้นนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบข้อนี้ถูกคิดเป็นร้อยละ 73.33 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 43.81 โดยแบบทดสอบข้อ 7 นี้เป็นรายละเอียดการวิเคราะห์เหตุการณ์จำลองว่าเด็กคนใดน่าจะสงสัยว่าอาจเป็นโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นสามารถทำแบบทดสอบความรู้หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ ถูกต้องมากกว่าก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ ในส่วนของแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด หลังจากรับชมสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ ข้อ 4 ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 9 และ ข้อ 10 โดยคิดเป็นร้อยละ 98.75, 97.5, 95, 95 และ 95 ตามลำดับ ซึ่งพิจารณาถึงเนื้อหา รายละเอียดของแบบทดสอบแล้วนั้น ในข้อ 4 เกี่ยวข้องกับวิธีการรักษาโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินที่เหมาะสม ข้อ 1 เกี่ยวข้องกับวิธีการตรวจวินิจฉัยโรคพยาธิไส้เดือนที่ง่ายและประหยัดที่สุด ข้อ 2 เกี่ยวข้องกับอาการของเด็กที่ติดโรคพยาธิไส้เดือน ข้อ 9 เกี่ยวข้องกับอาการโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน และข้อ 10 เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิตัวกลม โดยก่อนรับชมสื่อวีดิทัศน์ ได้ต่างทำแบบทดสอบข้อที่ 5 ผิดมากที่สุด โดยนักเรียนที่ทำข้อนี้ถูก คิดเป็นร้อยละ 8.75 ของนักเรียนทั้งหมด แต่เมื่อรับชมสื่อวีดิทัศน์ แล้วนั้นนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบข้อนี้ถูก คิดเป็นร้อยละ 61.25 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 52.5 โดยแบบทดสอบข้อ 5 นี้เป็นรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน การเปรียบเทียบร้อยละของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบถูกต้องแยกตามรายข้อของนักเรียนแยกตามระดับชั้นแสดงดังรูปที่ 6

รูปที่ 6 เปรียบเทียบร้อยละของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบถูกต้องแยกตามรายชื่อ 6A แสดงร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ทำแบบทดสอบถูกต้อง, 6B แสดงร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่ทำแบบทดสอบถูกต้อง, 6C แสดงร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ทำแบบทดสอบถูกต้อง

2. การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดิน

การสอบถามความพึงพอใจของสื่อวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผ่านดินหลังการรับชมสื่อวีดิทัศน์ โดยนักเรียน แสดงดังตารางที่ 3 พบว่า มีความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 ± 0.76 โดยนักเรียนมีความพึงพอใจมากในเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 157 คน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ± 2.06) และวีดิทัศน์สารคดีนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนและครอบครัว โดยคิดว่าวีดิทัศน์สารคดีนี้มีประโยชน์มาก จำนวน 162 คน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.54 ± 2.07) เมื่อจำแนกตามหัวข้อการสอบถามสื่อวีดิทัศน์ที่อยู่ในเกณฑ์ดี พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพเคลื่อนไหวและภาพประกอบ สื่อความหมายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ± 1.96) มีความเหมาะสมในการจัดลำดับการนำเสนอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ± 1.95) รองลงมาคือความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ มีเสียงที่น่าฟัง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 ± 1.95) และตัวอักษรอ่านง่าย ขนาดและสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ± 1.94)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์

รายการคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ฐานนิยม (คะแนน)	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ มีความน่าสนใจ	2.54	2.06	3 (157)	ดีมาก
2. สื่อวีดิทัศน์สามารถถ่ายทอดความรู้ และสื่อสารให้เกิดความเข้าใจได้	2.30	1.82	2 (160)	ดี
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาความรู้กับผู้รับชม	2.37	1.89	2 (147)	ดี
4. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอ	2.26	1.82	2 (151)	ดี
5. วีดิทัศน์สารคดีนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนและครอบครัว	2.54	2.07	3 (162)	ดีมาก
6. ภาพเคลื่อนไหวและภาพประกอบ สื่อความหมายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	2.43	1.96	2 (132)	ดี
7. ความคมชัด ของภาพเคลื่อนไหว และภาพประกอบ	2.38	1.92	2 (139)	ดี

รายการคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ฐานนิยม (คะแนน)	ระดับความ พึงพอใจ
8. ตัวอักษรอ่านง่าย ขนาดและสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	2.41	1.94	2 (132)	ดี
9. ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ	2.35	1.86	2 (153)	ดี
10. ความเหมาะสมในการจัดลำดับการนำเสนอ	2.43	1.95	2 (137)	ดี
11. ความชัดเจน และความเหมาะสมของเสียงบรรยาย	2.32	1.86	2 (142)	ดี
12. ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	2.42	1.95	2 (131)	ดี
รวม	2.39	1.93	2	ดี

จากผลการศึกษาพบว่าคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ด้านเนื้อหา (ข้อ 1) และด้านประโยชน์ต่อนักเรียนและครอบครัว (ข้อ 5) ได้รับการประเมินให้มีระดับคุณภาพน่าสนใจมาก โดยมีค่าคะแนนฐานนิยม ที่ 157 และ 162 ตามลำดับ ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 ข้อ 10 และข้อ 12 มีระดับความคะแนนฐานนิยม ที่ความน่าสนใจและน่าสนใจมากไม่ต่างกัน ผู้จัดทำสื่อวีดิทัศน์ ควรให้ความสนใจในการประเมินโดยตั้งคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะคำถามเนื้อหาตรงไปตรงมา ส่วนคำถามเกี่ยวกับการประมวลผล วิเคราะห์คุณภาพสื่อวีดิทัศน์ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางและการปรับปรุงคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อการพัฒนาต่อยอดต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้ภายหลังจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ ได้แก่ ออกเป็นสิ่งที่น่าสนใจและไม่ชอบในสื่อวีดิทัศน์ฯ โดยรวบรวมจำแนกออกมาเป็นหมวดหมู่

ได้ดังตารางที่ 4 โดยสิ่งที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุด คือ ลำดับภาพการนำเสนอ จำนวน 115 คน (41.97%) ได้แก่ ชอบตอนไก่ขัน ชอบตอนเหยียบขี้วัว ชอบบรรยากาศ ชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงในวิดีโอ เป็นต้น สิ่งที่นักเรียนชอบรองลงมา คือ เนื้อหาสาระ จำนวน 72 คน (26.28%) โดยความคิดเห็นที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ ได้แก่ ได้ความรู้เกี่ยวกับพยาธิมากขึ้น ชอบเนื้อหา และสามารถเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทำให้เรารู้จักความสะอาดมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนข้อเสนอแนะว่านักเรียนจำนวนมากชื่นชอบในตัวนักแสดงยะหยาที่แสดงในสื่อวีดิทัศน์ฯ ในส่วนสิ่งที่นักเรียนไม่ชอบนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบในพฤติกรรมของยะหยาที่ไม่ถูกสุขลักษณะอนามัย

ตารางที่ 4 ข้อปรับปรุงและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ได้หลังจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ

ข้อปรับปรุงและเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
สิ่งที่นักเรียนชอบ (n = 247)		
1. ลำดับภาพการนำเสนอ	115	46.56
2. เนื้อหาสาระ	72	29.15
3. นักแสดง	36	14.57
4. เสียงดนตรี เสียงประกอบ	24	9.72
รวม	247	100
สิ่งที่นักเรียนไม่ชอบ (n = 46)		
1. นักแสดง	30	65.22
2. เสียงดนตรี เสียงประกอบ	9	19.56
3. ลำดับภาพการนำเสนอ	7	15.22
รวม	46	100

สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ผลการใช้สื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สามารถสรุปและอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การศึกษานี้ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังรับชมวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดิน จากการศึกษาเมื่อผู้วิจัยใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินให้ความรู้แก่นักเรียน พบว่าสามารถเพิ่มความรู้เกี่ยวกับพยาธิตัวกลมชนิดนี้ให้แก่กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ได้เป็นอย่างดีเนื่องจากนักเรียนมีผลคะแนนการประเมินความรู้เพิ่มขึ้นภายหลังจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดิน ทั้งในกลุ่มที่เคยและไม่เคยรู้จักพยาธินี้มาก่อน ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนนักเรียนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน อีกทั้งจำนวนนักเรียนทั้งสามระดับชั้น (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันอีกด้วย เมื่อพิจารณาจากข้อมูลในครอบครัวของนักเรียนพบว่าทั้งบิดามารดาส่วนมากแล้วมีการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก ประกอบกับส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ทำให้ความรู้เกี่ยวกับพยาธิตัวกลมนี้อาจจะยังเข้าถึงครอบครัวของนักเรียนได้ไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไป (อายุ เพศ และระดับชั้นของนักเรียน ประวัติการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา) กับคะแนนความรู้ของนักเรียนพบว่าข้อมูลทั่วไปนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของคะแนนความรู้ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าสื่อวีดิทัศน์ฯ เป็นเครื่องมือที่สามารถให้ความรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับในงานวิจัยการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่และพัฒนาความรู้เรื่องโรคพยาธิหอยโข่ง (ปัญญาวัฒน์ บุญอนม และคณะ, 2564) และการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ในการป้องกันการติดเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพหลายขนานสำหรับผู้ป่วยซึ่งมีประสิทธิภาพในการนำไปให้ความรู้แก่ผู้ป่วย (ขวัญตา งามพริ้ง และคณะ, 2562)

2. การศึกษานี้ได้มีการศึกษาการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อวีดิทัศน์ เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดิน ผลการวิจัยนี้บ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อวีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินโดยรวมในระดับดี เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับพบว่านักเรียนให้ความเห็นถึงเนื้อหาที่น่าสนใจและมีประโยชน์มาก โดยสื่อวีดิทัศน์ฯ นี้สามารถถ่ายทอดความรู้และสื่อสารให้เกิดความเข้าใจได้ดี เนื่องจากใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม ซึ่งการนำเสนอความรู้มีภาพประกอบที่คมชัด สื่อความหมายได้ชัดเจน มีการใส่ตัวอักษรประกอบการพากย์ที่อ่านง่าย มีการใส่เสียงประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาและภาพเคลื่อนไหวรวมทั้งมีการใส่เสียงบรรยายที่ชัดเจนดี สื่อวีดิทัศน์ฯ นี้มีการจัดลำดับการนำเสนอที่เหมาะสม ซึ่งการสร้างสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินให้นักเรียนในพื้นที่ที่ห่างไกลนั้นนับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งในการให้

ความรู้ เนื่องจากสื่อวีดิทัศน์มีภาพเคลื่อนไหวรวมถึงเสียงที่ช่วยกระตุ้นความสนใจในเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยผลการใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดตรัง (ขวัญตา บุญวาศ และคณะ, 2559) เมื่อพิจารณาในส่วนข้อปรับปรุงและข้อเสนอแนะของนักเรียนภายหลังจากชมสื่อวีดิทัศน์ฯ นี้ พบว่าสิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุด คือ ลำดับภาพการนำเสนอที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับวิถีชีวิตประจำวันที่สุดและแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพยาธิทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ประกอบกับนักเรียนมีความชื่นชอบในบุคลิกของตัวเอกในเรื่องยิ่งทำให้สื่อวีดิทัศน์ฯ นี้ กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ก็มีบางส่วนที่นักเรียนไม่ชอบ คือ ท่าทางของนักแสดงตอนแสดงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาโรคพยาธิตัวกลม โดยข้อมูลส่วนนี้ตอกย้ำให้เห็นว่านักเรียนสนใจเนื้อหาจึงเกิดอารมณ์ร่วมในการไม่ชอบ ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ให้ความรู้ทางด้านโรคเขตร้อนเรื่องอื่น ๆ ในอนาคตได้ เพื่อดึงดูดความสนใจ ทำให้ได้รับความรู้จากสื่อได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการประเมินความรู้ของนักเรียนเรื่องโรคพยาธิตัวกลมติดต่อด้านดินหลังจากรับชมสื่อวีดิทัศน์ฯ เรื่องนี้ พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคนี้เพิ่มขึ้น ผลจากการศึกษานี้สามารถนำไปต่อยอด เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์ฯ นำเสนอให้ความรู้เกี่ยวกับโรคทางเขตร้อนอื่น ๆ แก่เด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากการนำเสนอออกมาในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ฯ จะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี มากกว่าข้อมูลในหนังสือหรือภาพนิ่ง สามารถเปิดดูซ้ำได้หากไม่เข้าใจ โดยสื่อวีดิทัศน์ฯ เหล่านี้จะช่วยในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคทางเขตร้อนเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีแก่ชุมชนต่อไป

1.2 การนำสื่อวีดิทัศน์ไปใช้ในพื้นที่ห่างไกลตามแนวตะเข็บชายแดนพบว่า การเปิดสื่อวีดิทัศน์ผ่านสัญญาณอินเทอร์เน็ตในช่อง Youtube พบปัญหาได้แก่ในพื้นที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้การศึกษาในครั้งนี้ต้องใช้การแก้ปัญหาด้วยวิธีการเปิดสื่อสารคดีผ่านอุปกรณ์ฉายภาพของห้องประชุมในโรงเรียน

1.3 สำหรับโรงเรียนในพื้นที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง การรับชมสื่อวีดิทัศน์ สามารถรับชมผ่านทางช่อง Youtube:

https://www.youtube.com/watch?v=u_WAoOvY8ro

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ในการศึกษานี้ควรนำไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นเดียวกันแต่อยู่ในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย โดยคัดเลือกกลุ่มนักเรียนที่ไม่รู้จักโรคพยาธิตัวกลมติดต่อผานดินมาเข้าร่วมในการศึกษานี้ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ว่าสามารถเผยแพร่ความรู้ได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณนันทโชค เกียรติภูมิพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรุจิรพัฒน์ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี และ คณะครู นักเรียนโรงเรียนรุจิรพัฒน์ สนับสนุนสถานที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณที่ปรึกษาโครงการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ อติศักดิ์-วัฒนา ภาควิชาปรสิตหนอนพยาธิ อาจารย์ ดร.พัฒน์มาศ มณีบุญจัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.งามพล สุนทรวรสิริ ภาควิชาสุขวิทยาเขตร้อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดำรงเกียรติ อาจหาญ ภาควิชาโภชนศาสตร์เขตร้อนและวิทยาศาสตร์อาหาร คณะเวชศาสตร์เขตร้อน และ คุณวรรณไชย มณีบุญยัง ผู้ประสานงานโครงการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญตา งามพริ้ง, นงศคราญ วิเศษกุล, และ นางเยาว์ เกษตรภิบาล. (2562). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ ในการป้องกันการติดเชื้อยาด้านจุลชีพ หลายขนานสำหรับผู้ป่วย. *วารสารพยาบาลสาร*, 48(3), 115-127.
- ขวัญตา บุญวาศ, เบญจวรรณ ช่วยแก้ว, โสภิต สุวรรณเวลา, และ จันทร์เพ็ญ เลิศวนวัฒนา. (2559). ผล การใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดตรัง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนี อุตรดิตถ์*, 8(2), 60-72.

ปัญญาวัฒน์ บุญอนอม, วชิรินทร์ นาคผ่อง, พิชานันท์ อรัญญิก, สุพัตรา กล้าหาญ, กิตติพงษ์ ฉายศิริ, และ พรรณเพ็ญ วิริยเวชกุล. (2564). การใช้ สื่อวีดิทัศน์สารคดีเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เรื่องโรคพยาธิหอยโข่ง (Angiostrongyliasis). *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*, 8(3), 120-129.

- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). Prentice Hall.
- Bethony, J., Brooker, S., Albonico, M., Geiger, S. M., Loukas, A., Diemert, D., Hotez, P. J. (2006). Soil- transmitted helminth infections: ascariasis, trichuriasis, and hookworm. *Lancet*, 367(9521), 1521-1532.
- Maneeboonyang, W., Prommongkol, S., Wongjindanon, N., Treerattanapiboon, L., Pasuralertsakul, S., Chaimungkun, W., & Puangsa-art, S. (2008). Reexamination of parasitic infections in Karen children on the western border of Thailand: two-year follow-up. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 31(2), 77-84.
- World Health Organization. (2016). *Soil-transmitted helminth infection report 2016*. WHO.